

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJELTE

Workshop Block II

Risk- och sårbarhetsanalys

Dokumenttitel:	Workshop Block II Risk- och sårbarhetsanalys
Dokumentansvarig:	Hugo Tesch Wernman, Beredskapssamordnare
Dokumenttyp:	Plan
Antal sidor:	8

Innehåll

1. Inriktning.....	3
1.1. Mål:.....	3
1.2. Syfte:.....	3
1.3. Förväntningar:	3
2. Omfattning.....	3
2.1. Deltagare	3
2.2. Format	3
2.3. Upplägg.....	3
3. Genomförande.....	4
3.1. Konsekvensbedömning.....	4
3.2. Sannolikhetsbedömning	5
3.3. Osäkerhetsbedömning.....	6
3.4. Urval.....	7
4. Tidplan	8

1. Inriktning

1.1. Mål:

Att ha bedömt sannolikheten och konsekvensen av tänkbara samhällsstörningar som kan komma att påverka kommunen och dess geografiska område utifrån risk- och sårbarhetsanalysens perspektiv.

1.2. Syfte:

Är att ha behandlat och bedömt olika scenarion för att möjliggöra ett urval inför en djupare analys av samhällsstörningar som kan komma att påverka kommunen och dess geografiska område i Block III av kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

1.3. Förväntningar:

Att deltagande aktörer systematiskt och kritiskt bedömer de scenarion som har tagits fram för kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

2. Omfattning

2.1. Deltagare

Namn	Befattning	Roll
	Roll i organisationen	Roll i projektet

2.2. Format

Vad	Beskrivning
Tid	När hålls workshopen
Plats	Vart hålls workshopen
Utrustning	Vilken utrustning ska deltagare och workshop ledare medta
Hänvisning	Vilka dokument ligger till grund för workshopen

2.3. Upplägg

Varje deltagare delges utskrivna bedömningsskalor av workshopledaren inför workshopen. Vidare ska de kunna tillgå skriftlig scenariona på sina arbetsdatorer. Via projektor redogörs scenarionas viktigaste innebörder i punktform.

En sekreterare utses som skriver ned resonemangen bakom de bedömningar som görs, detta görs i förberedda mallar i Excel-ark. Detta syftar även till att skapa en spårbarhet i hur risk- och sårbarhetsanalysens bedömningar har genomförts.

Workshopledaren ansvarar för och leder workshopen. I detta ingår att presentera scenarion, samt att leda diskussioner utifrån fokusfrågor och bedömningsskalor.

3. Genomförande

3.1. Konsekvensbedömning

Fokusfråga I:

“Vilka konsekvenser kan händelsen få för kommunens samhällsviktiga verksamheter? Vad kan händelsen innebära för organisationen som helhet?”

Med detta avses hur den egna samhällsviktiga verksamheten och organisationen kan påverkas utifrån beskrivet scenario enligt konsekvensskalan (se tabell 1). Bedömningen ska göras på en översiktlig nivå, utan genomgående analys av någon enskild samhällsviktig verksamhet eller förvaltning då detta behandlas i Block III.

Fokusfråga I:

“Vilka konsekvenser kan händelsen få för det skyddsvärda? Innebär händelsens effekter på den egna organisationen eller samhällsviktiga verksamheten några särskilda konsekvenser för det skyddsvärda?”

Det skyddsvärda:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Konsekvens	Beskrivning
Mycket begränsade	Små direkta hälsoeffekter, mycket begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot enskild samhällsinstitution, mycket begränsade skador på miljö och egendom
Begränsade	Måttliga direkta hälsoeffekter, begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot flera samhällsinstitutioner, begränsade skador på egendom och miljö
Allvarliga	Betydliga direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö
Mycket Allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö
Katastrofala	Katastrofala eller mycket stora indirekta hälsoeffekter, extrema störningar i samhällets funktionalitet, grundmurad misstro mot samhällsinstitutioner och allmän instabilitet, katastrofala skador på egendom och miljö

Tabell 1: Konsekvensskala

3.2. Sannolikhetsbedömning

Inför sannolikhetsbedömningen ska workshopledaren samla in tillgängliga data avseende det scenariot som ska analyseras. Det kan vara statistik, prognoser, utredningar eller lärdomar från liknande händelser som har skett lokalt, regionalt, nationellt eller internationellt. Detta tjänar som en bakgrund till händelsen för att deltagarna ska kunna förstå den i ett konkret sammanhang.

Fokusfråga I:

“Hur skulle du rangordna händelserna utifrån hur pass sannolika de är? Varför? Sammanställ resultatet i en lista där händelsen med störst sannolikhet placeras överst.”

För sannolikhetsbedömningen jämförs händelserna inom respektive perspektiv med varandra för att bedöma vilken som är mer eller mindre sannolik. När samtliga händelser har jämförts upprättas en rangordningslista där händelsen med störst sannolikhet placeras överst. Momentet genomförs inledningsvis enskilt för att sedan diskuteras och jämförs i sin helhet. Slutligen ska detta resultera i en gemensam rangordningslista.

Fokusfråga II:

“Vilket uttryck upplever du passar bäst in på händelsernas sannolikhet? Varför? Uppdatera din tidigare genomförda rangordningslista med valt uttryck.”

När rangordningen är genomförd görs en kvalitativ bedömning av deltagarna där de väljer det uttryck i sannolikhetsskalan som bäst passar med händelsen. Efter att deltagarna har gjort en enskild bedömning jämförs bedömningarna för att hitta den mest lämpade klassificeringen i tabell 2.

Sannolikhet
Mycket hög sannolikhet
Hög sannolikhet
Medelhög sannolikhet
Låg sannolikhet
Mycket låg sannolikhet

Tabell 2: Sannolikhetsskala

Om det finns statistisk eller återkomsttider om händelserna kan dessa nyttjas som ett stöd för att bedöma sannolikheten. Detta görs genom en kvantitativ bedömning utifrån sannolikhetsskalan med intervaller i tabell 3.

Sannolikhet	Intervall
Mycket hög sannolikhet	1 gång per år eller oftare
Hög sannolikhet	1 gång per år - 1 gång per 10 år
Medelhög sannolikhet	1 gång per 10 år - 1 gång per 50 år
Låg sannolikhet	1 gång per 50 år - 1 gång per 100 år
Mycket låg sannolikhet	1 gång per 100 år - 1 gång per 1000 år

Tabell 3: Sannolikhetsskala med intervaller

3.3. Osäkerhetsbedömning

Att göra bedömningar av potentiella händelsers sannolikhet och konsekvens kan vara svårt och kan upplevas som "kvalificerade gissningar". Därför ska resonemanget bakom bedömningarna anges. Detta sammanfattas genom att ange osäkerheten bakom tillvägagångssättet i bedömningen enligt tabell 4.

Fokusfråga:

"Hur har vi gjort bedömningen, fanns det underlag som stärkte upp den? Känns den rimlig eller kan det finnas något som vi har missat?"

Osäkerhet	Beskrivning
Ingen osäkerhet	Massiv erfarenhet eller annat underlag talar för bedömningen och det är närmast omöjligt att bedömningen skulle vara felaktig
Mycket liten osäkerhet	Omfattande erfarenhet eller annat underlag talar för att den gjorda bedömningen men det finns en viss möjlighet att den skulle kunna vara felaktig
Tydlig osäkerhet	Den bedömning som har gjorts är den rimligaste, men det finns klart utrymme för att den skulle kunna vara felaktig
Mycket stor osäkerhet	Det har nätt och jämnt gått att göra en bedömning. Det finns ytterst lite att stödja sig på i frågan och möjligheten för fel är överhängande
Avstår bedömning	En bedömning skulle vara en ren gissning

Tabell 4: Osäkerhetsbedömning

3.4. Urval

När de olika bedömningarna har genomförts placeras de ut i riskmatrisen i figur 1.

RISKMATRIS					
Mycket hög sannolikhet					
Hög sannolikhet					
Medelhög sannolikhet					
Låg sannolikhet					
Mycket låg sannolikhet					
	Mycket begränsade konsekvenser	Begränsade konsekvenser	Allvarliga konsekvenser	Mycket allvarliga konsekvenser	Katastrofala konsekvenser

Figur 1: Riskmatris

Utifrån riskmatrisen och de genomförda bedömningar ska det sedan göras ett urval av händelser som ska analyseras djupare i Block III av risk- och sårbarhetsanalysen. De händelser som bedöms ha en för hög sannolikhet eller oacceptabla konsekvenser bör väljas ut. Händelser som har begränsade konsekvenser kan hanteras inom den kontinuitetshantering som bedrivs i kommunen. I urvalet ska ett särskilt beaktande tas för de händelser som allvarligt kan påverka kommunens kritiska beroenden och samhällsviktiga verksamheter. Urvalet görs utifrån varje enskilt perspektiv.

Fokusfråga:

“Vilken händelse är särskilt intressant att analysera djupare utifrån den genomförda riskbedömningen? Finns det några andra argument som stärker valet av händelse?”

4. Tidplan

Mom./Tid	Omfattning	Hur
1/	Inledning	Inriktning - Mål - Syfte - Förväntningar
2/	Introduktion	Redogörelse av genomförande - Upplägg - Vad är en riskanalys - Bedömningsskalor - Förväntat resultat
3/	Konsekvensbedömning	Scenario - Bildspel - Frågor avseende scenario Fokusfråga I: - Konsekvenser på kort/medel och långsikt - Led diskussion utifrån fokusfråga - Fyll i mall Fokusfråga II: - Konsekvenser på kort/medel och långsikt - Indirekta konsekvenser utifrån samhällsviktiga verksamhet - Led diskussion utifrån fokusfråga - Fyll i mall - Klassificering av scenario utifrån skala
4/	Sannolikhetsbedömning (När alla scenarion inom perspektivet har genomgått konsekvensbedömning)	Gå igenom bakgrund/prognos/statistik - Händelser i närtid - Utredningar av liknande händelser - Lokal och nationell riskbild Fokusfråga I: - Deltagarnas egen rangordning i lista - Diskussion - Gemensam rangordning på tavla - Resonemang i mall Fokusfråga II: - Deltagarna uppdaterar egen rangordning med konsekvensgrad - Diskussion - Gemensam rangordning och val av uttryck på tavla - Bedömning i mall
5/	Osäkerhetsbedömning	Fokusfråga I: - Per scenario - Diskussion - Bedömning enligt skala - Ifyllnad mall
6/	Urval	Fyll i riskmatris per perspektiv Fokusfråga I: - Per perspektiv - Diskussion - Motivering - Ifyllnad mall